

Sygn. akt I ACa 1618/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Markiewicz

Sędziowie: SA Maciej Kowalski

SA Robert Obrębski (spr.)

Protokolant: aplikant sędziowski Marek Ochal

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2014 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa E. K. i S. K.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 31 lipca 2013 r.

sygn. akt I C 887/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od E. K. i S. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwoty po 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt IA Ca 1618/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 października 2012 r. E. i S. K. wnieśli o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) kwoty 900000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia związanego z pogorszeniem się sytuacji majątkowej powodów ze względu na administracyjne wywłaszczenie na rzecz pozwanego nieruchomości powodów położonej w Ł. za odszkodowaniem, którego zbyt niska wysokość nie pozwalała na nabycie podobnej nieruchomości w tej samej miejscowości oraz jej urządzenie w sposób umożliwiający dalsze prowadzenie na niej działalności gospodarczej, którą powodowie zajmowali się na poprzedniej nieruchomości, zanim utracili jej własność na rzecz Skarbu Państwa, jak również kwoty 200000 zł tytułem utraconych zysków z tej działalności, których powodowie nie mogli uzyskiwać w czasie niezbędnym na wznowienie działalności w nowym miejscu. Jako podstawę prawną powodowie podawali art. 417² k.c. i twierdzili, że nie żądają podwyższenia odszkodowania przyznanego decyzją administracyjną, lecz naprawienia szkody, wyliczonej jako różnica między wydatkami na zakupienie nieruchomości niezabudowanej w Ł. oraz jej urządzenie w sposób umożliwiający dalsze prowadzenie działalności gospodarczej a

wysokością odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość powodów, i powiększonej o wartość zysków utraconych w tym okresie.

Pozwany Skarb Państwa wnosił o odrzucenie pozwu z powodu braku drogi sądowej, ewentualnie o oddalenie powództwa, zaprzeczał jego zasadności, podnosił, że na drodze właściwego postępowania administracyjnego powodowie mogli domagać się większego odszkodowania, nie mogli natomiast dochodzić naprawienia dalszej swojej szkody, nie powołali się bowiem przy uzasadnianiu wywiedzionego roszczenia na bezprawne działanie organów administracyjnych, lecz na zgodną z prawem decyzję administracyjną, nie twierdzili nawet, aby jej wydanie naruszało prawo albo by bezprawność decyzji administracyjnej została stwierdzona we właściwym postępowaniu i nie wykazali podstaw do obciążenia Skarbu Państwa obowiązkiem wypłacenia powodom zadośćuczynienia.

Wyrokiem z dnia 31 lipca 2013 r., wydanym po uprawomocnieniu się uprzedniego postanowienia oddalającego wnioski o odrzucenie pozwu, Sąd Okręgowy oddalił powództwo i zasądził od obojga powodów na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa kwotę 7200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na podstawie dokumentów przedstawionych przez powodów przy pozwie, przy oddaleniu pozostałych wniosków zawartych w piśmie z dnia 15 stycznia 2013 r., w tym wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy, z powodu naruszenia przez powodów art. 207 § 6 k.p.c. oraz zgłoszenia dowodów niezawnioskowanych uprzednio w pozwie na okoliczności niemające istotnego znaczenia dla wyniku sprawy, Sąd Okręgowy ustalił, że przy określeniu lokalizacji inwestycji polegającej na budowie węzła na przecięciu drogi krajowej nr (...) G. – W., decyzją Wojewody (...) z dnia 30 stycznia 2009 r. wywłaszczono zabudowaną działkę nr (...) w Ł., na której powodowie zamieszkiwali i prowadzili warsztat samochodowy. Sąd Okręgowy ustalił także wprawdzie, że powodowie wnieśli odwołanie od tej decyzji, nie zostało ono jednak uwzględnione, decyzją z dnia 17 września 2009 r., organ nadrzędny utrzymał bowiem w mocy zaskarżoną decyzję Wojewody (...). W dniu 24 lipca 2009 r., jak ustalił Sąd Okręgowy, Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad wystąpił do Wojewody z wnioskiem dotyczącym przyznania powodom odszkodowania, w toku zainicjowanego w ten sposób postępowania został sporządzony operat, w którym wartość wywłaszczonej nieruchomości powodów została określona na kwotę 1204008 zł, pomimo jej zakwestionowania przez powodów, decyzją Wojewody (...) z dnia 5 sierpnia 2010 r., jak ustalił Sąd Okręgowy, w wysokości podanej w opinii, powodom zostało przyznane odszkodowanie za wywłaszczoną nieruchomość, zgodnie z art. 12 ust. 4a, 4f, 6 i art. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowywania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych w zw. z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 24 lipca 2008 r. o zmianie powołanej ustawy i o zmianie niektórych innych ustaw i w zw. z art. 104 i art. 107 k.p.a. Sąd Okręgowy ustalił, że powodowie wnieśli wprawdzie odwołanie od decyzji Wojewody z dnia 5 sierpnia 2010 r., domagali się jej uchylenia oraz przyznania odszkodowania w wysokości odpowiadającej całej szkodzie, pismem z dnia 24 listopada 2010 r. wycofali jednak odwołanie, decyzją z dnia 1 grudnia 2010 r. Ministra Infrastruktury umorzone więc zostało postępowanie wywołane jego wniesieniem. Sąd Okręgowy ustalił również, że przy podpisaniu dokumentu przekazania nieruchomości Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, powodowie złożyli oświadczenie o zrzeczeniu się roszczeń dotyczących pozostawienia na działce nasadzeń roślinnych, naniesień budowlanych i pozostawionych rzeczy ruchomych, jednakże jeszcze w 2011 r., jak ustalił Sąd Okręgowy, wytoczyli powództwo o zapłatę kwoty 1100000 zł tytułem dalszej części odszkodowania za wywłaszczoną działkę w Ł., pozew zarejestrowany pod sygn. akt I C 1022/11 został jednak prawomocnie odrzucony postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 13 czerwca 2012 r. ze względu na niedopuszczalność drogi sądowej, następnie zażalenie powodów na to postanowienie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny, postanowieniem z dnia 21 września 2012 r., wydanym w sprawie IA Cz 1416/12. Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w dniu 30 listopada 2011 r., powód złożył zawiadomienie o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, zaś decyzją Burmistrza Ł. z dnia 1 grudnia 2011 r. został wykreślony z właściwej ewidencji.

Oceniając znaczenie ustalonych okoliczności, Sąd Okręgowy wskazał, że sposób sformułowania roszczenia dochodzonego na podstawie art. 417² k.c. nie pozwalał na przyjęcie brak drogi sądowej, powodowie dochodzili bowiem na swoją rzecz dalszej należności z tytułu naprawienia szkody wywołanej decyzją o wywłaszczeniu nieruchomości położonej w Ł., która nie została w całości zaspokojona z odszkodowania otrzymanego w sprawie administracyjnej, obejmowała utracone zyski i związana była, jak twierdzili, ze szkodą na osobie, nie dopatrywał się więc podstaw

do odrzucenia pozwu z tej przyczyny. Oceniając natomiast merytorycznie zasadność powództwa wniesionego w tej sprawie, Sąd Okręgowy nie doszukał się podstaw do jego uwzględnienia, stwierdził bowiem, że szkoda wskazana w pozwie dotyczyła majątku powodów, nie odnosiła się tym samym do osób działających w tej sprawie po stronie powodowej, uznał, że art. 417² k.c. nie mógł przemawiać za zasadnością powództwa, podniósł ponadto w końcowej części uzasadnienia, że powództwo nie mogło zostać uwzględnione także na podstawie art. 417 k.c. w zw. z art. 77 Konstytucji RP, powodowie nie wykazali bowiem, aby wydanie decyzji o wywłaszczeniu zabudowanej działki, należącej poprzednio do powodów, stanowiło bezprawne działanie właściwych organów administracyjnych w sytuacji, gdy decyzja Wojewody (...) z dnia 5 sierpnia 2010 r. została wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowywania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, na rzecz powód zostało przyznane takie odszkodowanie, które odpowiadało wartości działki określonej w operacie, nie mogło więc obejmować innych elementów szkody, w tym utraconych zysków, powodowie nie skorzystali natomiast z możliwości jego skontrolowania przed organem wyższej instancji, wycofali bowiem odwołanie od tej decyzji, uznali więc jego prawidłowość, nie podejmowali tym samym próby wzruszenia decyzji o jego przyznaniu. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. i przy zastosowaniu art. 11 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturze Generalnej Skarbu Państwa oraz § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wnieśli powodowie. Zaskarżając ten wyrok w całości, powodowie zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych dopiero w toku postępowania ze względu na przystąpienie pełnomocnika powodów, który nie był autorem pozwu, sprzeczne z art. 233 § 2 k.p.c. zaniechanie dokonania analizy znaczenia dowodów, które zostały oddalone przez Sąd Okręgowy, jak również naruszające art. 386 § 6 k.p.c. pominięcie wskazań Sądu Apelacyjnego w Warszawie, które zostały zawarte w uzasadnieniu postanowienia z dnia 21 września 2012 r., wydanego w sprawie IA Cz 1416/12. Apelacja została ponadto oparta na zarzucie naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 417² k.c. przez sprzeczne z tym przepisem uznanie, że odszkodowanie na rzecz osób poszkodowanych działaniami organów państwa może zostać przyznane wyłącznie w wypadku wykazania bezprawności ich działania, wynikające z pominięcia znaczenia tego przepisu i jego bezzasadnego niezastosowania przy ocenie zasadności żądania powodów, którzy wykazali swą krzywdę wynikającą z pozbawienia skarżących własności wywłaszczonej nieruchomości oraz przyznania odszkodowania, które nie pozwoliło powodom na nabycie oraz urządzenie nieruchomości o podobnym przeznaczeniu i wartości, jak też na pokrycie utraconych zysków. Na podstawie podanych zarzutów, powodowie wnosili o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, w tym przeprowadzenia dowodów, które nie zostały dopuszczone w postępowaniu poprzedzającym wydanie zaskarżonego wyroku.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i obciążenie powodów poniesionymi kosztami postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego były prawidłowe, zostały dokonane na podstawie dokumentów złożonych przy pozwie, przede wszystkim były wystarczające do prawidłowego rozstrzygnięcia o zasadności powództwa, jego ocena dotyczy bowiem powinna tylko zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa, nie było natomiast powodów do ustalania wysokości roszczeń dochodzonych przez powodów w tej sprawie, wszystkie okoliczności ustalone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zostały więc przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia o zasadności apelacji, w której można tylko doparzyć się częściowej zasadności zarzutu dotyczącego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 217 § 2 w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., tego rodzaju uchybienie nie miało jednak wpływu na wynik sprawy, z innych powodów niż opóźnienie w złożeniu przez powodów pisma procesowego z dnia 15 stycznia 2013 r., przy udziale zawodowego pełnomocnika, zawarte w nich okoliczności nie mogły być rozpatrywane, oddaleniu podlegały ponadto wnioski dowodowe zgłoszone w tym piśmie. Pozostałe zarzuty były bezzasadne, nie uzasadniały

więc apelacji od trafnego wyroku, który nie zasługiwał zmianę, a tym bardziej na uchylenie w celu przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy.

Niezależnie od tego, że pismo z dnia 15 stycznia 2013 r., zostało złożone przez zawodowego pełnomocnika powodów, podjęte wcześniej czynności nie mogły stanowić samodzielnej podstawy oddalenia wniosków dowodowych z tego pisma na podstawie art. 217 § 2 w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., występując z pozwem, powodowie działali bowiem bez zawodowego pełnomocnika, o treści drugiego z powołanych przepisów zostali natomiast pouczeni już po udzieleniu pełnomocnictwa, zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2013 r., w którym zostali także zobowiązani do zajęcia stanowiska co do odpowiedzi na pozew, do doręczenia tego zarządzenie, z odpowiedzią na pozew, doszło natomiast w dniu 10 stycznia 2013 r. (k:114). Powołanie okoliczności oraz dowodów zgłoszonych w piśmie z dnia 15 stycznia 2013 r., zamiast w pozwie, nie mogło wiązać się z rygorem ich pominięcia na podstawie powołanych przepisów i w tym tylko zakresie brak jest podstaw do odmówienia zasadności wskazanemu zarzutowi, nie miał on jednak istotnego znaczenia dla ostatecznego wyniku sprawy, nie mógł też wpływać na ocenę zasadności apelacji, zwłaszcza że z innych powodów decyzja o oddaleniu dowodów zgłoszonych w powołanym piśmie, w tym wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, podjęta przez Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 29 lipca 2013 r., była prawidłowa, nie było więc powodów do jej podważania w sposób wskazany w apelacji. Po pierwsze, powoływanie się przez powodów na wadliwe oddalenie wskazanych wniosków dowodowych Sąd Apelacyjny uznał za niedopuszczalne, podjęcie przez Sąd Okręgowy decyzji o ich oddaleniu nie spotkało się bowiem ze zgłoszeniem do protokołu właściwego zastrzeżenia, na podstawie art. 162 k.p.c., mimo że powodowi byli zastępowani przez zawodowego pełnomocnika, który uczestniczył w czynnościach podjętych na ostatnim terminie rozprawy, miał więc możliwości dochowania staranności umożliwiającej podniesienie takiego zarzutu w apelacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ustabilizował się pogląd, zgodnie z którym zaniechanie zgłoszenia takiego zastrzeżenia, w stosunku do postanowień oddalających zgłoszone przez strony wnioski dowodowe, stanowi przyczynę niedopuszczalności powoływania się w apelacji na zarzut wadliwego oddalenia takich wniosków (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 286/09, z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 185/09, z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 13/09 i z dnia 15 czerwca 2007 r., II CSK 96/07 oraz uchwała z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05). Po drugie, mimo częściowo wadliwego uzasadnienia, oddalenie przez Sąd Okręgowy wskazanych uprzednio wniosków dowodowych oraz pominięcie okoliczności podniesionych przez powodów po raz pierwszy w piśmie z dnia 15 stycznia 2013 r., było prawidłowe, nie były to bowiem okoliczności, które by wymagały zbadania w tej sprawie, każda z nich odnosiła się do wysokości obu elementów szkody, naprawienia której powodowie domagali się w tej sprawie, nie wykazali jednak podstawowych przesłanek dotyczących ponoszenia przez Skarb Państwa odpowiedzialności w stosunku do powodów w zakresie roszczeń objętych żądaniem pozwu. Przeciwnie, ustalenia, które Sąd Okręgowy poczynił na podstawie dokumentów złożonych przy pozwie, przede wszystkim w oparciu o decyzje administracyjne wydane w postępowaniu, które zostało zakończone wywłaszczenie nieruchomości powodów w Ł., jak również w sprawie dotyczącej przyznania powodom stosownego odszkodowania, na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowywania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, uzasadniały przyjęcie, że powództwo nie było uzasadnione co do samej jego zasady, nie było więc żadnej potrzeby podejmowania czynności dowodowych zmierzających do ustalenia tej części szkody powodów, opisanej w pozwie, która wykraczała ponad wartość odszkodowania, przyznanego powodom decyzją Wojewody (...) z dnia 5 sierpnia 2010 r. Za bezzasadny należało więc uznać zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 2 k.p.c., skierowany w odniesieniu do dowodów, które nie zostały dopuszczone i przeprowadzone przez Sąd Okręgowy, nie może bowiem ulegać kwestii, że nie można naruszyć zasad oceny dowodów, które nie zostały przeprowadzone.

Na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 386 § 6 k.p.c., postanowienie oddalające zażalenie powodów wniesione w sprawie I C1022/11, na postanowienie odrzucające pierwszy pozew powodów, nie zostało wydane przez Sąd Apelacyjny w rozpoznawanej sprawie, nie było więc nawet wiążące dla Sądu Okręgowego w tej sprawie w znaczeniu przyjętym we wskazanym przepisie, nie było to bowiem postanowienie uchylające objęte zażaleniem orzeczenie Sądu Okręgowego. Przede wszystkim w postanowieniu z dnia 21 września 2012 r., IA Cz 1416/12, przychylając się do stanowiska, że w sprawie o odszkodowanie za wywłaszczenie działki powodów, droga sądowa jest niedopuszczalna, Sąd Apelacyjny wskazał tylko na jej dopuszczalność w zakresie innych elementów szkody doznanej w wyniku pozbawienia powodów własności nieruchomości, miał bowiem prawny obowiązek

odniesienia się do zarzutów zażalenia powodów, nie zajmował natomiast żadnego stanowiska w zakresie zasadności roszczenia wniesionego w rozpoznawanej sprawie, nie było ono bowiem dochodzone w pierwszej sprawie, skończonej odrzuceniem pozwu, czyli w sposób wykluczający ocenę jego zasadności.

Konstrukcja powództwa wniesionego w rozpoznawanej sprawie, w tym odwołanie się przez powodów do art. 417² k.c., oraz stanowcze twierdzenie, że żądanie nie dotyczy dalszej części odszkodowania przyznanego decyzją z dnia 5 sierpnia 2010 r., obejmuje natomiast pozostałe składniki szkody majątkowej powodów, która nie została naprawiona przez przyznanie skarżącym, na drodze administracyjnej, odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości położonej w Ł., w tym wydatki na doprowadzenie innej nieruchomości położonej w tej samej miejscowości do podobnego stanu, umożliwiające podjęcie przez powoda prowadzonej uprzednio działalności gospodarczej oraz utracony w tym okresie zysk, wykazywały dopuszczalność drogi sądowej w tej sprawie, trafnie nie dostrzegając więc podstawy do odrzuceniu pozwu, Sąd Okręgowy zbadał zasadność tak sformułowanego roszczenia pod kątem przesłanek deliktowej odpowiedzialności Skarbu Państwa, uregulowanych w art. 417 § 1 k.c., zasadnie przede wszystkim uznał, że wydanie decyzji o wywłaszczeniu nieruchomości powodów było zgodne z prawem, odwołanie skarżących z dnia 24 lutego 2009 r. nie zostało bowiem uwzględnione decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 17 września 2009 r., którą zaskarżona decyzja została utrzymana w mocy. Należy też dostrzec, że powództwo w rozpoznawanej sprawie zostało sformułowane przy uwzględnieniu zgodności tej decyzji z prawem, z jej wydania wywiedzione zostało bowiem dochodzone roszczenie odszkodowawcze. Podanie jako jego podstawy ostatecznej decyzji administracyjnej, która nie została wzruszona, z samego założenia skazywało powództwo na oddalenie, zasadnie bowiem Sąd Okręgowy wskazał, że podstawę odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, przewidzianej art. 417 § 1 k.c., może stanowić wyłącznie bezprawne działanie lub zaniechanie ze strony organów państwa, w odniesieniu bowiem do decyzji administracyjnych, w art. 417¹ § 2 k.c. została wprowadzona dodatkowa oraz konieczna przesłanka uprzedniego stwierdzenia niezgodności z prawem takiej decyzji we właściwym trybie, nie zaś w ramach sprawy cywilnej o zasądzenie stosownego odszkodowania. W rozpoznawanej sprawie powodowie nawet nie twierdzili, także w apelacji, aby decyzja, którą na rzecz Skarbu Państwa zostali pozbawieni własności nieruchomości położonej w Ł., była wydana z naruszeniem przepisów prawa, nie było więc jakichkolwiek podstaw do uznania, że wskazana przesłanka odpowiedzialności strony pozwanej została wykazana, w apelacji nie został w konsekwencji podniesiony zarzut naruszenia wskazanych przepisów przez Sąd Okręgowy. Wprawdzie powinnością Sądu Apelacyjnego było poddanie zaskarżonego wyroku kontroli instancyjnej w pełnym zakresie obejmującym prawidłowość zastosowania prawa materialnego, także ponad zarzuty apelacji (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07), podniesione argumenty uzasadniały jednak jednoznaczne przyjęcie, że oddalając powództwo, Sąd Okręgowy nie naruszył powołanych przepisów prawa materialnego.

Apelacji nie mógł uzasadniać zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 417² k.c., w okolicznościach tej sprawy nie można było bowiem doparzyć się jakichkolwiek podstaw do jego uwzględnienia. Przewidziana tym przepisem odpowiedzialność Skarbu Państwa za zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wprawdzie oparta na zasadzie słuszności, jej zastosowanie zostało jednak ograniczone tylko do spowodowania tymi działaniami szkody na osobie. Zakres tak rozumianej szkody nie obejmuje strat majątkowych, a tym bardziej utraconych zysków, w ogóle nie odnosi więc do zmian w majątku, jaki może zostać spowodowany wykonywaniem władzy publicznej, ograniczony został bowiem do elementów związanych z kształtowaniem sytuacji życiowej związanej z samą osobą uprawnioną, w oderwaniu od jej statusu majątkowego istniejącego w momencie podejmowania zgodnych z prawem działań organów władzy publicznej. W art. 417² k.c. chodzi więc o takiego rodzaju uszczerbki, które dotyczą osoby fizycznej, są więc związane z dobrami osobistymi takiej osoby, jak życie, zdrowie, w tym sprawność intelektualna i manualna, wolność twórczości oraz wszelkiej innej aktywności życiowej, która może mieć istotny wpływ na dalsze życie konkretnej osoby fizycznej, w tym możliwość działania, zarobkowania i zaspokajania swoich wszelkich potrzeb, nie może być jednak utożsamiana z jej zasobnością majątkową. Konieczność odróżnienia podmiotu posiadającego określony majątek od samej osoby właściciela przekłada się w oczywisty sposób na potrzebę rozróżnienia szkody majątkowej od szkody na osobie oraz możliwość określenia odrębnych zasad naprawiania tych szkód. W art. 417² k.c. wprowadzona została podstawa prawna dla przyznania osobie fizycznej odszkodowania oraz zadośćuczynienia, ale tylko tytułem

naprawienia szkody na osobie, która została wywołana zgodnym z prawem wykonywaniem władzy publicznej przez różnego rodzaju organy państwa, taka możliwość nie została natomiast przewidziana jako sposób naprawienia szkody majątkowej, obejmujące straty, jak również utracone korzyści, stosownie do art. 361 § 2 k.c. Uzyskanie odszkodowania tytułem naprawienia szkody majątkowej wymaga wykazania przesłanki niezgodnego działania takich organów przy wykonywaniu władzy publicznej, także polegającego na wywłaszczaniu obywateli z własności nieruchomości, w orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że art. 417² k.c. ma charakter wyjątkowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2012 r., II CSK 239/12) i nie może stanowić podstawy do przyznania świadczeń za samo cierpienie moralne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., IV CNP 88/10), w rozpoznawanej sprawie powodowie nie podnosili natomiast, aby doznali szkód na osobie wykraczających poza takie cierpienie i poczucie krzywdy.

Wyłącznym sposobem na uzyskanie przez powodów większej gratyfikacji za wywłaszczenie nieruchomości położonej w Ł. było popieranie, do zakończenia postępowania administracyjnego, odwołania, które zostało przez skarżących wniesione od decyzji Wojewody (...) z dnia 5 sierpnia 2010 r., tylko w ten sposób powodowie mogli wykazać większą wartość działki, na której wcześniej zamieszkiwali i prowadzili warsztat samochodowy. Cofając wniesione odwołanie, skarżący pozbawili się możliwości zakwestionowania operatu sporządzonego w postępowaniu administracyjnym na potrzeby ustalenia wysokości należnego odszkodowania, także przez jego aktualizację, nie mogą natomiast uzyskać dodatkowego odszkodowania na drodze postępowania w tej sprawie, nie byli bowiem w stanie wykazać przesłanek odpowiedzialności za szkody majątkowe, do której Skarb Państwa może zostać pociągnięty tylko za bezprawne działania, nie zaś za zgodne z przepisami wykonywanie władzy w stosunku do obywateli, zwłaszcza że część następstw wywłaszczenia spornej działki, na które skarżący powoływali się w tej sprawie, nie pozostaje ponadto w adekwatnym związku przyczynowym z wydaniem decyzji Wojewody z dnia 30 stycznia 2009 r. Nie można się zwłaszcza dopatrzeć takiego związku pomiędzy wydaniem tej decyzji a poniesieniem przez powodów wydatków na wzniesienie na nowej nieruchomości podobnych budynków w sytuacji, gdy nieruchomość wywłaszczona był zabudowana, jak też pomiędzy utratą zysków z działalności prowadzonej uprzednio w okresie między jej wywłaszczeniem a urządzeniem nowej nieruchomości w sposób umożliwiający ponowne podjęcie działalności gospodarczej. Wskazane elementy nie były następstwem pozbawienia powodów poprzedniej działki, wynikały natomiast z podjęcia przez powodów decyzji o zakupieniu działki niezabudowanej oraz o zaprzestaniu działalności zarobkowej do czasu jej zagospodarowania w sposób umożliwiający podjęcie zarzuczonej na ten okres działalności gospodarczej. W orzecznictwie aprobatę zyskał pogląd zakładający potrzebę wykazania związku przyczynowego pomiędzy działaniem Skarbu Państwa a wywołaną nim szkodą, nawet w zakresie uzasadniającym zastosowanie art. 417² k.c. jako podstawę prawną uwzględnienia powództwa o odszkodowanie lub zadośćuczynienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2012 r., II CSK 239/12 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2013 r., II CZ 58/13). Z podanych względów apelacja powodów nie zasługiwała na uwzględnienie.

Oddalenie apelacji uzasadniało natomiast obciążenie powodów kosztami postępowania apelacyjnego, poniesionymi przez pozwanego. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 i art. 105 k.p.c. i §13 ust. 1 pkt 2 w zw. z §6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w drugim punkcie wydanego wyroku, Sąd Apelacyjny zasądził od powodów na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwoty po 2700 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym. Uwzględniona została stawka minimalna przewidziana dla spraw o zapłatę oraz podana w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.